

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність І 10- Соціальна робота та консультування

.....Галузь знань І – Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26»серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Соціальна політика
Викладач (-і)	Петришин Роман Андрійович
Контактний телефон викладача	+38(050)5210355
E-mail викладача	roman.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний (дистанційний)
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожна друга п'ятниця з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+380505210355) в робочі дні з 9.00 до 17.00
2. Анотація до освітнього компонента	
Програма вивчення нормативної дисципліни «Соціальна політика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота» підготовки бакалаврського освітнього рівня. Вивчення дисципліни передбачає дослідження діяльності держави з управління соціальним розвитком суспільства, основних напрямів державної соціальної політики, проблем реалізації соціальної політики в сучасних соціально-економічних, політичних умовах українського суспільства. Створити необхідні та сприятливі умови для засвоєння системи базових знань з основних розділів соціально-політичних наук, які б розвивали тип сприйняття і мислення студентів, що виключали б догматизм та ідеологію, базувалися на конструктивно-критичних підходах, гуманістичних ідеалах, поєднанні національного і загальнолюдського; набуття додаткового досвіду та засвоєння умінь і навичок, спрямованих на утвердження кожного окремого студента як неповторної індивідуальності, самодостатньої особистості та активного громадянина.	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
Мета вивчення навчальної дисципліни: надати можливість майбутнім фахівцям опанувати сучасні знання в галузі соціальної політики, з державного регулювання соціальними процесами, реалізації моделей соціальної політики з урахуванням досвіду розвинутих країн, формування умінь і навичок в сферах соціального захисту і соціального розвитку необхідних для здійснення соціальної роботи. Основні цілі вивчення навчальної дисципліни: розглянути основні поняття та категорії предметного поля соціальної політики; сформувати у студентів навички системного аналізу соціальних процесів; навчити студентів використанню отриманих теоретичних знань у аналізі соціальної політики.	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК-7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання:

РН-1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності, в тому числі на етапі раннього втручання.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття	36
самостійна робота	120

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	П10 – Соціальна робота та консультування	1	нормативна

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1 «Теоретичні засади формування соціальної політики»			
Тема 1. Соціальна політика як функція державного управління та її складові.	2	2	6
Тема 2. Еволюція поглядів на роль держави в забезпеченні добробуту громадян.		2	6
Тема 3. Передумови формування соціальної політики.	2	2	6
Змістовий модуль 2 «Методологічні основи здійснення соціальної політики»			
Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики.	2	2	6
Тема 5. Класифікація моделей соціального захисту.	2	2	6
Тема 6. Фінансування та інструменти соціальної політики	2	2	6
Тема 7. Сучасні тенденції розвитку соціальної політики в Україні та світі.	2	2	6
Тема 8. Організація системи соціальної політики та управління нею.		2	6
Змістовий модуль 3. Структура та функціонування соціальної політики.			
Тема 9. Система соціального захисту: основні питання політики.	2	2	6
Тема 10. Соціальне страхування в Україні.	2	2	6
Тема 11. Соціальна допомога в Україні.	2	2	6
Тема 12. Соціальний захист і соціальна безпека людини.	2	2	6
Тема 13. Соціальна політика і охорона здоров'я населення.		2	6
Тема 14. Державне пенсійне страхування і недержавні пенсійні фонди.	2	2	6
Тема 15. Молодіжна політика як складова соціальної політики сучасної держави.	2	2	6
Тема 16. Державна підтримка сімей з низькими доходами.		2	6
Тема 17. Соціальна політика в сфері зайнятості.		2	6
Тема 18. Особливості людського розвитку в сучасній Україні.		2	6
Тема 19. Соціальна політика вирішення проблеми бідності.			6
Тема 20. Соціальна політика в гуманітарній сфері.			6

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента		<table><tr><th rowspan="2">Рейтинговий показник</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th></tr><tr><th>Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика</th><th>Залік</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B (добре)</td><td rowspan="2">Добре</td></tr><tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr><tr><td>64-74</td><td>D (задовільно)</td><td rowspan="2">Задовільно</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E (задовільно)</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td><td rowspan="2">Незадовільно</td><td rowspan="2">Незараховано</td></tr><tr><td>1-34</td><td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td></tr></table>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS			Оцінка у національній шкалі																							
			Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік																								
	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																								
	82-89	B (добре)	Добре																									
	75-81	C (добре)																										
	64-74	D (задовільно)	Задовільно																									
	60-63	E (задовільно)																										
	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																								
	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																										
	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 15 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу).																											
Вимоги до письмових робіт	Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)																											
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 25 балів Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - перевірка індивідуальних авдань. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.																											

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування).
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. У формі тестів на дистанційній платформі.

7. Політика освітнього компонента

При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Також неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання допуску до заліку є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.

Неформальна освіта: студент може отримати додаткові 5 балів за сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи.

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми соціальної політики України: Навчальний посібник / За заг. ред. А.О. Ярошенко / А.О. Ярошенко, Отрешко Н.Б., Л.А. Литва та інш. К.: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. 222 с.
2. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. К. : Либідь, 1996. 210 с.
3. Деріга В.В. Соціальна та гуманітарна політика: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.
4. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. К.: Академія, 2003. 107 с.
5. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сушицька. За ред. А.О. Ярошенко. К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. 289 с.
6. Комар І.В., Петришин Р.А. Розвиток сімейних форм виховання як напрям

соціальної політики в Україні на сучасному етапі. «Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»: журнал. 2022. № 6(11) 2022. С.183-192.

7. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К., 2015. 244 с.

8. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики (колективна монографія) / за ред. Е.М.Лібанової. К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2014. 380 с.

9. Петришин Р. А. Механізм взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги, здійснюють соціальну роботу. *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12–13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С.183-186.

10. Петришин Р. А. Організація надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник тез доповідей учасників VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 19 травня 2022 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, І. В. Кулик; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ, 2022. С.

11. Петришин Р. Роль територіальних громад у забезпеченні соціальної та соціально-молодіжної політики: теоретичні аспекти дослідження. Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : збірник тез доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 96–99.

12. Регіональна політика : правове регулювання. Світовий та український досвід /Василь Куйбіда, Анатолій Ткачук, Тетяна Забуковець-Ковачич; за заг. ред. Р. Ткачука. К. : Леста, 2010. 224 с.

13. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. К.; Львів : НАДУ, 2012. 368 с

14. Савінова Н.А., Ярошенко А.О., Литва Л.А. Правове забезпечення соціальної політики в умовах розвитку інформаційного суспільства. К.: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. 270 с.

15. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики. К., 2002. 199 с.

16. Соціальна політика. Методичні рекомендації для студентів спеціальності 231 «Соціальна робота» / Автор-упорядник Р. А. Петришин. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 64 с.

17. Становлення ідеологічних засад соціальної політики в сфері соціального захисту населення в Україні» / за заг. ред. А.О. Ярошенко // Л.А. Литва, Н.Б. Отрешко, С.В. Пасічніченко. К., 2013.

18. Сімейна політика в Україні: проблеми і перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 квітня 2018 р., м. Київ) / Ред. кол. І. Г. Губеладзе та ін. К., 2018. 188 с.

19. Спікер П. Соціальна політика: темп та підходи. К.: Фенікс, 2000. 400с.

20. Сталій людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М.Лібанова. К. : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. 412 с.
21. Шевчук П. І. Соціальна політика та соціальна безпека людини: Навчальний посібник. Львів: Вид-во ЛРІДУ УАДУ, 2003. 178с.
22. Шевчук П. І. Соціальна політика: Навчальний посібник. Львів: Світ, 2003. 400 с.

Додаткова література

23. Tolubyak Vitalii, Mosora Larysa, Kis Halyna and Petryshyn Roman. Migration Processes in a Globalizing Society: Challenges for Donor and Recipient Countries. Multidisciplinary Aspects of Production Engineering, vol.4, no.1, 2021, pp.408-420. <https://doi.org/10.2478/mape-2021-0037> Web of Science
24. Соціальна робота : технологічний аспект : навч. посіб. / за ред. проф А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
- Тюптя Л.Т. Соціальна робота : теорія і практика / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2004. – 408 с.

Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України :<http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
3. Офіційний сайт Кабінету міністрів України : <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України :<http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.
5. Офіційний сайт Мережі аналітичних центрів України : <http://www.intellect.org.ua/>.

Адреси бібліотек:

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
2. Бібліотека педагогічного факультету. С. Бандери, 1. 8 поверх.

Петришин Роман Андрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи